
Omtrent Albrecht Rodenbach. Historisch-literaire schetsen en essays, Roeselare, vzw Albrecht Rodenbach, 2006, 216 pp., ill.

De bezieler van de Vlaamsgezinde scholieren- en studentenbeweging werd honderdvijftig jaar geleden geboren, en Roeselare liet dat niet ongemerkt voorbijgaan. Volgens een van de veertien medewerkers aan deze

bundel, is het immers “de stad die de opdracht heeft de herinnering aan haar grootste zoon voor eeuwig levendig te houden”. Het werd een boek dat een breed publiek kan bekoren, heel fraai uitgegeven, met overvloedige illustraties en met een aantal goed gekozen gedichten van Rodenbach zelf, en een grote afwisseling van bijdragen, waaronder sommige die van blijvende waarde zijn.

Wiewe als redacteur mogen gelukwensen, staat niet in het boek vermeld, zoals er ook geen inhoudsopgave te vinden is. Vermoedelijk is het Brecht Vermeulen, die als opening vertelt hoe Rodenbach de symboliek van Kerels en Blauwvoeten putte in *De Kerels van Vlaanderen*, een roman van Hendrik Conscience uit 1871. Conscience steunde zelf op de *Histoire de Flandre* van de meer romantische dan wetenschappelijke historicus Kervyn de Lettenhove, die had beschreven hoe er aan de kust een bijzondere Vlaamse volksstam eeuwenlang zijn oude vrijheid zou hebben verdedigd.

Heel helder is de synthetische schets van Lieve Gevers: “Rodenbach zette niet de eerste stap naar de georganiseerde studentenbeweging maar bracht die wel tot een voltooiing. De organisatiestructuur die hij ervoor ontwierp was volkomen nieuw en stond model voor alle volgende pogingen tot bundeling van de katholieke Vlaamse studentenbeweging. Zijn cultuurnationalisme was geënt op de traditie van de West-Vlaamse school maar groeide uit tot iets nieuws door de verbinding ervan met het romantisch-nationale ideeëngoed van zijn tijd. Zijn krachtige oproep tot nationaal Vlaams zelfbewustzijn bleef een onaflatende inspiratiebron voor vele volgende studentengeneraties. Hij onderstreepte de eigen rol die de studerende jeugd in de Vlaamse beweging te vervullen had en gaf aan zijn generatiegenoten een zedingsbewustzijn dat sindsdien gemeengoed werd bij Vlaamsgezinde scholieren en studenten. Op het vlak van de methode ontdekte hij de kracht van zang en toneel voor de propagandistische werking.”

Romain Vanlandschoot wijst erop dat Hugo Verriest – over wie hij een biografie voorbereidt – Gezelle niet volgde wanneer die, onmiddellijk na de encycliciek *Quanta cura* van december 1864, doorsloeg naar een reactionair ultramontanisme. Zo hield Verriest de weg open naar een studentenbeweging, die het nationale als een zelfstandige waarde zou erkennen, wel verbonden met de godsdienst maar er niet aan ondergeschikt.

Michiel Debruyne heeft de meest uitvoerige bijdrage geleverd aan deze bundel: over Rodenbachs leesdrama *Gudrun*. Ook dit thema wortelde in het historische werk van Kervyn de Lettenhove, zowel als in de oud-Germaanse literaire bronnen die door de Leuvense professor Alberdingk Thijm bij de oud-Nederlandse werden ingelijfd. Debruyne beschijft uit Rodenbachs nagelaten papieren het ontstaan van het werk, verder de erkenning die het vond, de uitgaven en opvoeringen. Dit artikel is een ietwat verkorte versie van *Albrecht Rodenbach en zijn ‘Gudrun’* verschenen in *Rollariensia. Jaarboek van het Geschieden Oudheidkundig Genootschap van Roeselare en Ommeland* (1981, pp. 5-63).

Andere bijdragen handelen over de Duitse studentenbeweging, waarin Rodenbach een voorbeeld zag; over het studentenlied dat hij als propagandamiddel beoefende; over de betekenis van het ultramontanisme voor de Belgische politiek. Een reeks artikels is gewijd aan het *Nachleben* van Albrecht: zijn standbeeld dat het meesterwerk was van Jules Lagae; de acht Rodenbachstoeten van 1888 tot 1996; diverse beschouwingen over de huidige betekenis van de gevierde. Een bijzondere vermelding verdient in deze reeks het uitvoerige overzicht, door Peter Van Windekens, van de nationalistische jeugdbewegingen na de Tweede Wereldoorlog, die zich alle beriepen op Rodenbachs erfenis.

[Lode Wils]